

ADVIES 153
DE 1%-NORM
VOOR O&O
15 FEBRUARI 2011

INHOUD

SITUERING

ADVIES

1. GROEI NAAR DE 1%

1.1. De 1% norm

1.2. Voor een goed begrip ...

1.3. Vlaanderen internationaal vergeleken

1.4. Scenario's

Scenario 1: lineair groeipad naar de 1%-norm in 2014

Scenario 2: lineair groeipad naar de 1%-norm in 2020

Scenario 3: lineaire groei naar de 1%-norm in 2020 met extra versnelling tot 2014

Scenario 4: jaarlijkse groei van 8%

Scenario 5: jaarlijkse groei van 8% naar de 1%-norm in 2020 met extra versnelling tot 2014

Scenario 6: jaarlijkse groei van 8% naar de 1%-norm in 2020 met eerste herstel in 2011 en extra versnelling tot 2014

1.5. Economische context

1.6. Vrije beleidsruimte

2. VERANKEREN VAN INVESTERINGSPEIL

2.1. Decreet

2.2. Resolutie en/of motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement

2.3. Beleidsplan

3. ALGEMEEN BESLUIT

SITUERING

De VRWI ontving op 19 januari 2011 een vraag om advies van minister Ingrid Lieten i.v.m. de 1%-norm voor O&O. Ze verwacht dit advies tegen 15 februari 2011.

In de vraag om advies kunnen verschillende subvragen worden onderscheiden:

- de vraag naar verschillende groeiscenario's om de 1% te bereiken, onder meer met als tijdshorizon 2014 en 2020;
- de vraag naar mogelijke pistes om het investeringspeil in O&O te verankeren;
- een benchmarkoefening en vraag naar best practices in andere landen/regio's om de 1%-norm te bereiken;
- voorbeelden van verankering in (deze) andere landen/regio's;

In zijn vergadering van 27 januari 2011 besliste de VRWI het advies in twee fases te behandelen, in functie van de haalbaarheid tegen de opgelegde deadline van 15 februari 2011.

In voorliggend eerste deeladvies:

- vergelijkt de VRWI het investeringspeil van de Vlaamse overheid in O&O volgens de meest recente berekeningen met dat van een aantal andere landen en regio's;
- stelt de VRWI een aantal mogelijke groeipaden naar de 1%-norm voor;
- kadert de VRWI deze groei binnen de verwachte vrije beleidsruimte;
- schetst de VRWI een aantal mogelijke pistes om het investeringspeil in O&O te verankeren;

In een volgende deeladvies zal de VRWI:

- een benchmark uitvoeren naar best practices in andere landen/regio's om de 1%-norm te bereiken;
- voorbeelden van verankering in andere landen/regio's nagaan;
- een voorstel uitwerken voor de verschillende deelgroeipaden binnen de W&I-begroting

Voorliggend advies werd voorbereid in de commissie Wetenschapsbeleid en de commissie Innovatiebeleid, steunend op de onderbouwende analyse van de Expertengroep indicatoren en Begroting.

Voor het concreet uitwerken van de verschillende scenario's werd intensief en constructief samengewerkt met het departement. EWI. Alle simulaties en berekeningen werden uitgevoerd door het departement EWI, in overleg met de VRWI-staf.

ADVIES

1. GROEI NAAR DE 1%

1.1. De 1% norm

Op de Europese top van Barcelona in 2002 werd, in het kader van de eerder vooropgestelde Lissabonstrategie om van de Europese Unie de meest competitieve kenniseconomie ter wereld te maken en de kloof met concurrenten Japan en de VS te dichten, de doelstelling geformuleerd dat de Europese Unie 3% van haar bruto binnenlands product zou uitgeven aan onderzoek en ontwikkeling (O&O) tegen 2010. Hierbij moet 1/3 van de O&O-bestedingen voor rekening zijn van de overheid en de andere 2/3 van de industrie.

Vlaanderen schreef zich in deze doelstelling in en sloot in 2003 het Innovatiepact af dat een formeel engagement inhoudt van alle betrokken actoren in het Vlaamse innovatieland-schap om door gezamenlijke en complementaire inspanningen deze 3%-norm te realiseren.

In 2010 werd vastgesteld dat slechts 2 van de 27 EU-lidstaten de Barcelonanorm hebben gehaald, m.n. Finland en Zweden. Hoewel er (slechts) een lichte evolutie in de O&O-intensiteit was op EU-27 niveau, is er toch een aanzienlijke vooruitgang in de investeringen in O&O gebeurd in reële termen in alle EU 27 lidstaten. Want hoewel de 3%-norm meer nadruk legt op de input in O&O dan op de resultaten ervan en algemeen wordt erkend dat innovatie ruimer is dan O&O, is deze norm intussen een begrip geworden en is dit een streefdoel voor de meeste Europese landen.

De EU 2020-strategie, de nieuwe langetermijnstrategie van de Europese Unie en de opvolger van de Lissabonstrategie, hernieuwt dan ook de 3%-doelstelling, maar legt de deadline op Europees niveau op 2020. En met een belangrijke nuance: het streefdoel wordt afhankelijk van de eigen situatie en doelstellingen van elke betrokken lidstaat.

Ook Vlaanderen houdt onverkort deze ambitie aan en maakt het behalen van de 3%-norm voor O&O in 2014 één van de 20 doelstellingen in het VIA-Pact 2020, ondertekend op 19 januari 2009. Ook de huidige regering onderschrijft de 3%-norm voor O&O in haar regeerakkoord voor 2009-2014. Recent werd deze doelstelling herhaald in het onderwerp van Vlaams Hervormingsprogramma EU 2020. Voorliggende vraag om advies is de verdere vertaling hiervan.

1.2. Voor een goed begrip ...

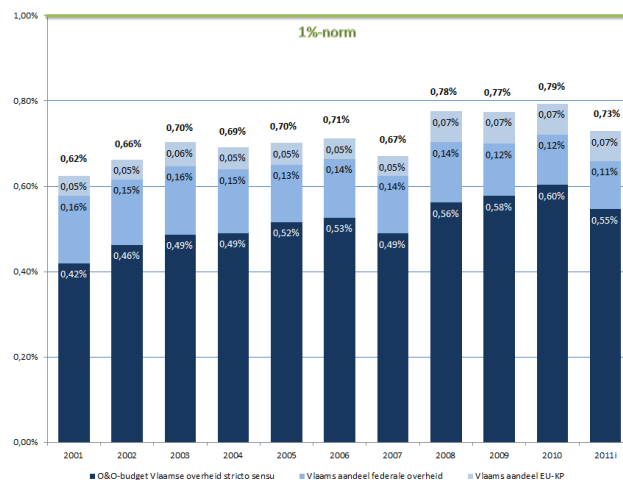
De 3%-norm slaat op de O&O-intensiteit, het percentage van het bruto binnenlands product (BBP) dat besteed wordt aan O&O door alle onderzoeksactoren samen (GERD). Opsplitsen van deze O&O-intensiteit volgens financieringssector (gefinancierd door de publieke of private sector) levert de zogenaamde 1%-norm, respectievelijk 2%-norm. Met publieke sector worden voor Vlaanderen de financiële onderzoeksinspanningen van alle overheden (Vlaamse, federale, Europese, lokale) bedoeld.

De GERD wordt berekend op basis van de resultaten uit de tweejaarlijkse OESO O&O-enquêtes, in Vlaanderen uitgevoerd door ECOOM bij de bedrijfssector en door het departement EWI bij de publieke sector. Deze enquêtes hebben het voordeel dat ze de werkelijke bestedingen weergeven, maar hebben het nadeel dat er een vertraging op de gegevens zit. De GERD-cijfers voor de periode 2008-2009 werden net vóór het afleveren van dit advies in de 3%-nota van 12 februari 2011 door ECOOM gepubliceerd.

Voor het berekenen van het overheidsaandeel, de 1%-norm, kan een benaderende werkwijze worden gebruikt. Deze gaat uit van de budgetten die de Vlaamse overheid in haar begroting voor wetenschap en innovatie voorziet (GBAORD), aangevuld met de budgetten door andere overheden (federaal en Europees) besteed in Vlaanderen. Deze methode laat toe korter op de bal te spelen.

Onderstaande figuur stelt dit grafisch voor.

Figuur 1: grafische voorstelling van de berekening van de 1% norm via de GBAORD

De Vlaamse overheidskredieten omvatten naast de kredieten van de 'eigenlijke' begroting wetenschap en innovatie ook alle andere kredieten bestemd voor wetenschap en technologische innovatie onder het beheer van de verschillende Vlaamse ministers, het zogenaamde Vlaamse Horizontale Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB). De EWI-speurgids geeft hiervan een overzicht.

Voor al deze kredieten wordt het O&O-aandeel bepaald, nl. die kredieten die specifiek kunnen worden beschouwd als middelen voor onderzoek en ontwikkeling. Zo bedraagt in 2010 het globale krediet voor het HBPWB afgerond 1,711 miljard euro, waarvan 1,066 miljard onderzoekskredieten (62%). Het aandeel O&O uit het 'eigenlijke' wetenschapsbeleid is goed voor 94% van het totale O&O-budget. Het 'eigenlijke' wetenschapsbeleid zelf maakt ook het grootste deel uit van het totale HBPWB (in 2010 93,6%). Deze aandelen blijven over de recentste jaren heen zo goed als ongewijzigd.

Hieronder worden de meest recente cijfers voor het overheidsaandeel in de GERD op basis van de enquêtegegevens voor Vlaanderen weergegeven, samen met de ramingen volgens de benaderende berekeningswijze op basis van de GBAORD. Hierin worden naast de recurrente middelen, ook de eenmalige middelen meegeteld.

	2007	2008	2009	2010	2011
Publiek 1% ¹	0.53	0.55	0.62		
Raming 1% GBAORD ^{2,3}	0.67	0.78	0.77	0.79	0.73

Bij vergelijking van de overheids O&O-intensiteit berekend voor een bepaald jaar volgens de benaderende werkwijze (GBAORD) met de overheids O&O-intensiteit berekend voor datzelfde jaar op basis van de bestedingen (O&O-enquête) stellen we vast dat de benaderende berekeningswijze gemiddeld 23% hoger ligt. Mogelijks ligt een deel van de verklaring in het feit dat de bedrijven een te laag aandeel (4,49%) van hun O&O-uitgaven rapporteren als publiek gefinancierd, wat wellicht een onderschatting is. ECOOM voert momenteel bijkomend onderzoek uit naar een verklaring hiervoor.

¹ bron: 3%-nota, ECOOM, 12 februari 2011

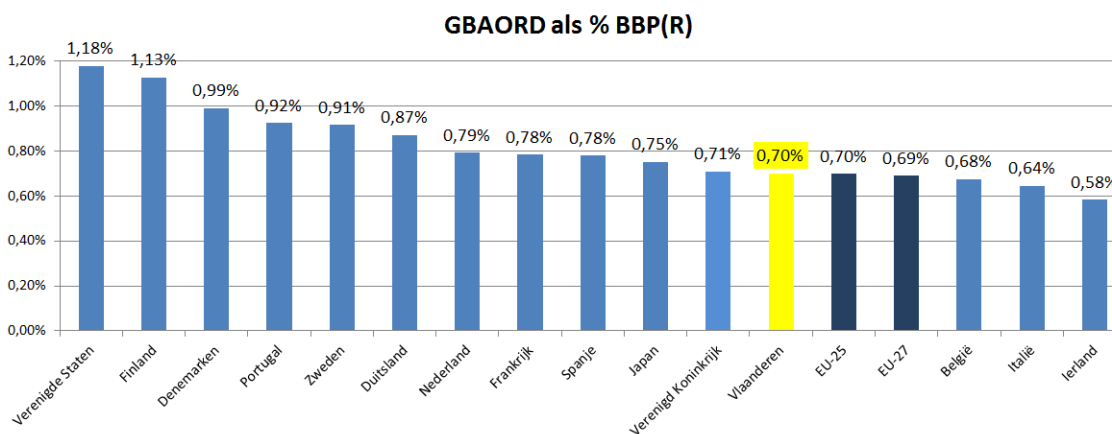
² Inclusief eenmalige middelen + fed (35,5% ESA + rest aan 56% VI.) + EU-KP

³ bron: EWI

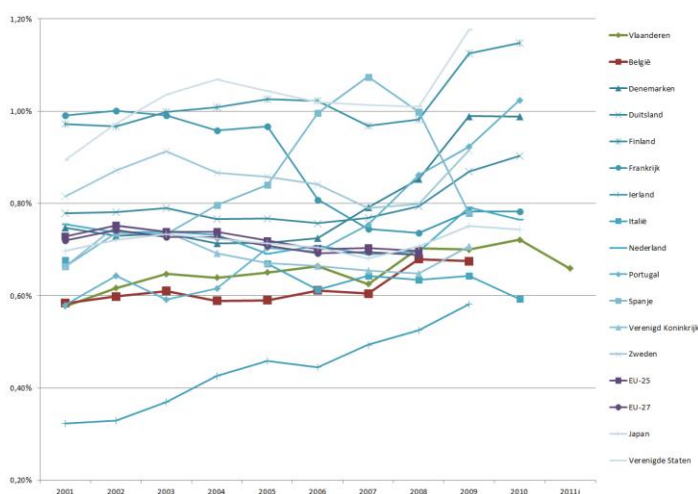
1.3. Vlaanderen internationaal vergeleken

In onderstaande figuren 2 en 3 wordt de positie van Vlaanderen in internationale context weergegeven. Hier worden naast de recurrente middelen ook de eenmalige middelen meegeteld. Het aandeel vanuit de EU-KP niet wordt niet meegerekend voor de internationale vergelijkingen van de GBOARD.

Figuur 2: internationale vergelijking GBAORD⁴

Figuur 3: Evolutie GBAORD⁴

⁴ Referentiejaar: 2009; voor EU25 en EU27: 2008; bron: EW1

Op internationaal vlak blijven we ook in 2009 met 0,70% nog steeds in de staart van het peloton, op een niveau dat het EU-gemiddelde benadert maar onder de niveaus van onze belangrijkste handelspartners en ver van dat van de Europese koplopers (Zweden, Denemarken, Finland) verwijderd.

1.4. Scenario's

In wat volgt stelt de VRWI een zestal groeiscenario's voor naar de 1%-norm voor O&O.

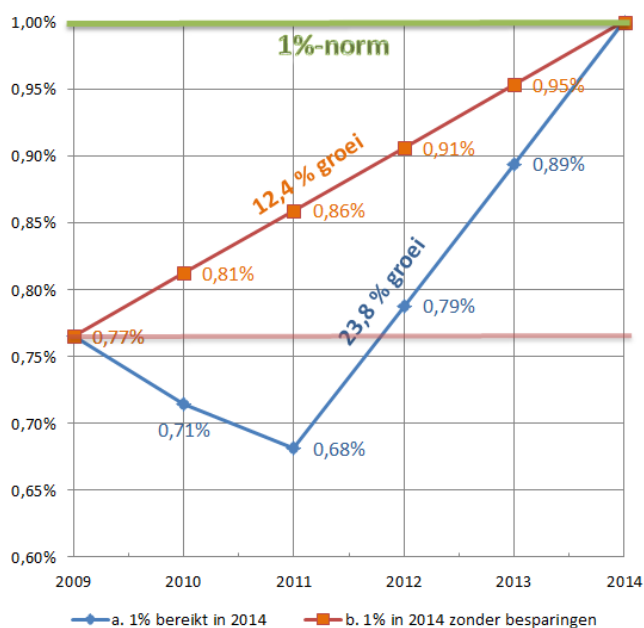
Hierbij benadrukt de VRWI dat ook deze scenario's een benadering inhouden, waarbij we ons baseren op een aantal veronderstellingen:

- We nemen enkel de recurrente middelen mee, niet de eenmalige;
- We gaan uit van de cijfers voor de initiële begroting W&I 2011 en nemen voor de andere beleidsdomeinen 2% besparingen aan in 2011⁵;
- We gebruiken de cijfers voor het BBPR in werkelijke prijzen. De HERMREG-prognose (cijfers december 2010) voor de groei van het BBPR wordt gehanteerd tot 2015, daarna gaan we uit van een verdere lineaire groei van 4,5% tot 2020.
- Voor de kredieten van federale en Europese overheden wordt respectievelijk een groei van 4,5% (idem als voor Vlaanderen) en 2% (indexatie) vooropgesteld;
- Bij federalisering en verschuiving van bevoegdheden inzake wetenschap en innovatie, blijven de middelen die vandaag op federaal niveau naar O&O in Vlaanderen gaan, er ook in de toekomst op Vlaams niveau naartoe gaan.

⁵ Eventuele afwijkingen van deze veronderstelling veroorzaken een verwaarloosbaar effect in de scenario's

Scenario 1: lineair groeipad naar de 1%-norm in 2014

Scenario 1 (blauwe curve) stelt een lineair groeipad voorop richting 1%, in de periode 2012-2014, startend vanuit de huidige situatie (initiële begroting 2011). 2014 is het eindpunt van het streefdoel uitgeschreven in het Regeerakkoord en in Pact 2020.

Volgens dit scenario zijn vanaf 2012 jaarlijkse recurrente budgetopstappen nodig van gemiddeld 314 miljoen euro (23,8% jaarlijkse groei), startend met 290 miljoen euro in 2012 tot 338 miljoen euro in 2014. De roze lijn toont aan wanneer we opnieuw het niveau van 2009 bereiken.

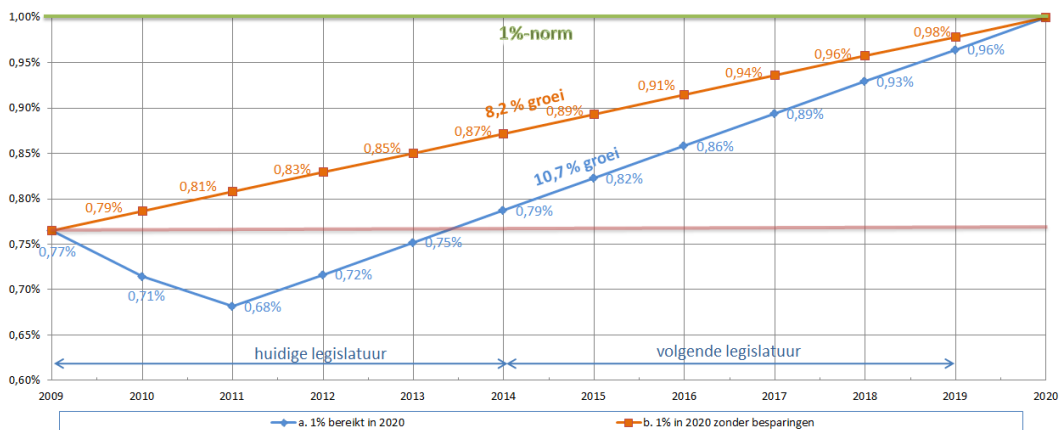
Daarnaast is in rood, en ter vergelijking, het groeipad opgenomen zoals dit er had uitgezien zonder de besparingsronde vanaf 2009. Hier hadden gemiddelde jaarlijkse opstappen van 176 miljoen euro vanaf 2010 volstaan om in 2014 het doel te bereiken.

Zoals de VRWI reeds in zijn advies 148 bij de Beleidsbrief Innovatie aangaf, wordt dit scenario na drie besparingsrondes steeds moeilijker haalbaar. Een jaarlijkse opstap van 314 miljoen euro komt neer op 1/3 van het totale huidige O&O-budget (1,066 miljard euro). De behoeften aan infrastructuur, grote projecten en arbeidsplaatsen kunnen dit bedrag wellicht zinvol absorberen, maar de vraag stelt zich of er jaarlijks voldoende onderzoekers/kenniswerkers uitstromen om deze extra plaatsen in te vullen, zonder daarbij in te teren op de reguliere bestaande arbeidsmarkt. Gezien de meeste van deze richtingen

knelpuntringingen zijn, lijkt het ons een huzarenstuk om op korte termijn voldoende fte's bij te creëren, zelfs met doorgedreven immigratie van hoogopgeleide brains.

Scenario 2: lineair groeipad naar de 1%-norm in 2020

Scenario 2 (blauwe curve) verlegt de deadline voor het halen van de norm naar 2020, conform de EU2020-doelstelling en stelt een lineair groeipad voorop richting 1% in de periode 2012-2020, startend vanuit de huidige situatie (initiële begroting 2011).

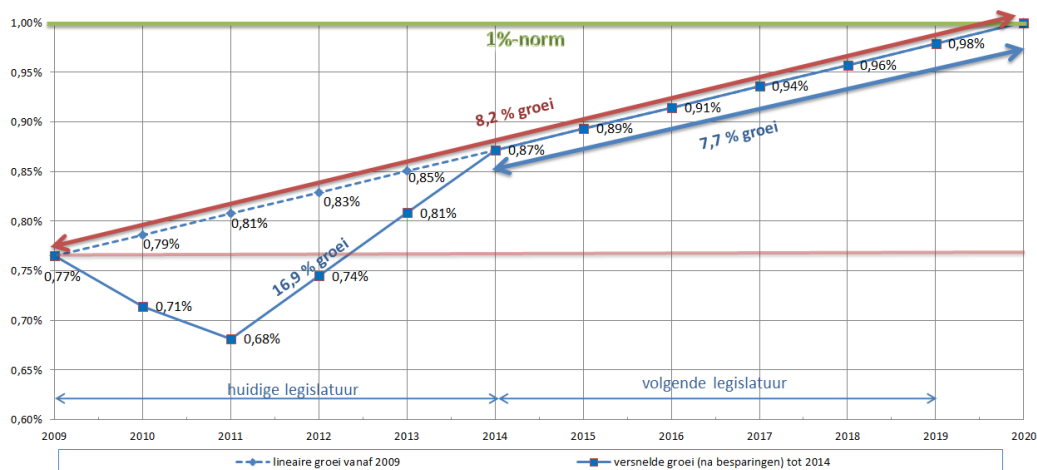

Voorliggend scenario 2 veronderstelt een eerste jaarlijkse opstap van 132 miljoen euro in 2012, oplopend tot 224 miljoen euro in 2020, of een gemiddelde jaarlijkse extra investering van 174 miljoen euro (10,7% groei). We stellen vast dat aan dit groeiritme het bijna tot in 2014 duurt vooraleer we opnieuw het niveau bereiken van voorjaar 2009 (0,77%). Bovendien legt dit scenario het zwaartepunt van de inspanningen bij de volgende legislatuur. De VRWI is voorstander van een gelijkwaardige belasting voor de opeenvolgende legislaturen.

Het groeipad zoals dit er had uitgezien zonder besparingen, de rode curve, verdeelt de inspanning wel gelijkmatig over de 2 legislaturen 2009-2014 en 2014-2019 (gemiddelde jaarlijkse opstap van 140 miljoen euro). Voor deze berekening nemen we de begroting van het einde van de vorige legislatuur (2de BC 2009) als vertrekpunt (cf VRWI-advies 148) en zetten een lineaire groei uit met als streefdoel het behalen van de 1%-norm in 2020.

Scenario 3: lineaire groei naar de 1%-norm in 2020 met extra versnelling tot 2014

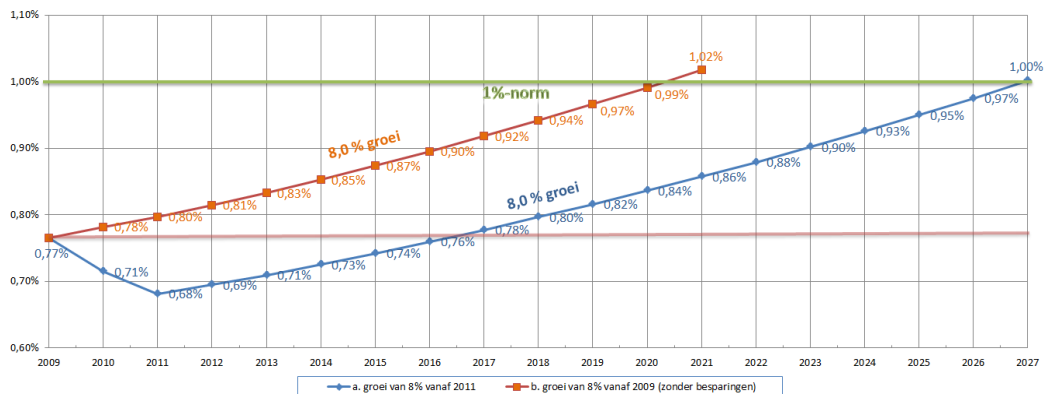
Scenario 3 beschrijft een 'lineaire' groei naar de 1% in 2020 met een breekpunt in 2014. Dit scenario bouwt voort op de redenering van een gelijke belasting voor de opeenvolgende legislaturen (rode curve). Hier berekenen we het percentage dat aan het eind van de huidige legislatuur moe(s)t zijn bereikt; zijnde 0,87%. Vervolgens berekenen we wat dit voor de huidige legislatuur betekent na 3 besparingsrondes en de groei startend vanaf 2012.

Dit houdt een eerste opstap in van 194 miljoen euro in 2012 naar 224 miljoen euro in 2014; dit komt neer op een gemiddelde jaarlijkse opstap van 209 miljoen euro in deze drie jaar (een stijging van 17%). Na deze extra versnelling tot 2014 wordt terug aangesloten met het oorspronkelijke groeipad. Vanaf 2015 moet verder jaarlijks een extra bedrag worden geïnvesteerd, oplopend van 134 miljoen euro in 2015 tot 181 miljoen euro in 2020. Dit komt neer op een gemiddelde jaarlijkse opstap van 156 miljoen euro tot 2020 (een stijging met 7,7%).

Scenario 4: jaarlijkse groei van 8%

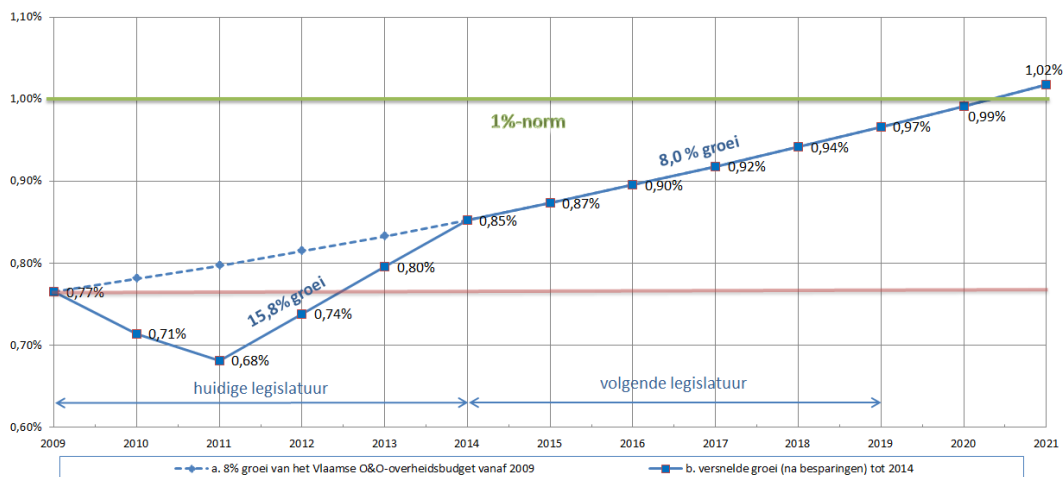
In zijn advies 134 van december 2009 bij de Beleidsnota W&I pleitte de VRWB, de voorloper van de VRWI, voor het aanhouden van het groeiritme van de laatste 15 jaren, met name een jaarlijkse groei van minstens 8%. Vandaag kunnen we vaststellen dat dit groeiritme (rode lijn) maar net zou hebben volstaan om de 1%-norm te halen in 2020.

De besparingen hebben deze doelstelling onderuit gehaald; met een jaarlijkse groei van 8% startend vanuit de huidige situatie (initiële begroting 2011) bereiken we de 1%-norm pas in 2027. Dit scenario is absoluut geen optie meer, vindt de VRWI. In dit scenario wordt een herstel naar het niveau '2de BC2009' pas in 2017 bereikt (cf. roze lijn).

Scenario 5: jaarlijkse groei van 8% naar de 1%-norm in 2020 met extra versnelling tot 2014

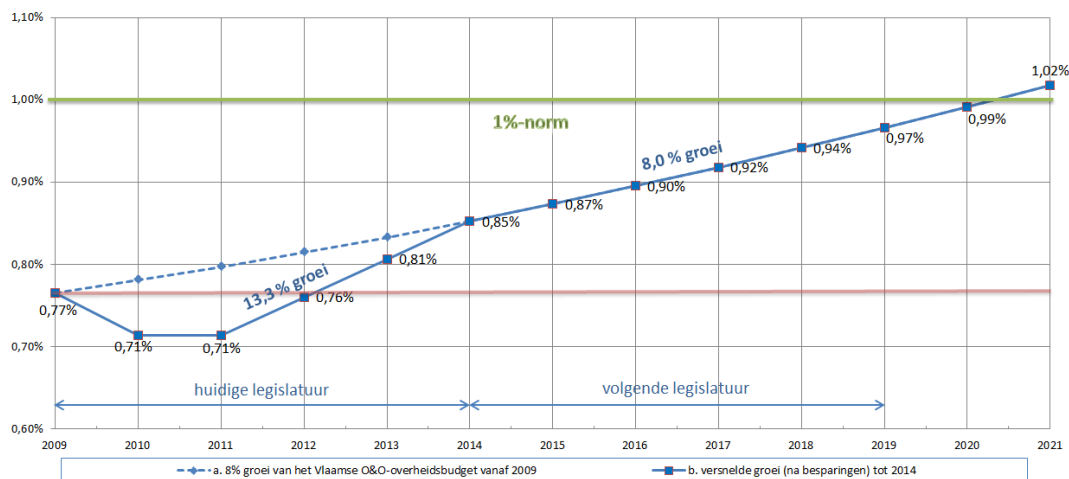
Het vijfde scenario gaat uit van een aangehouden groeipad van 8%, 15 jaar geleden gestart, naar de 1%-norm. In de grafiek vertrekken we dan ook voor de cijfers van de 2de BC 2009 (einde vorige legislatuur) en houden we de 8% groei aan. Vervolgens gaan we na welk percentage in 2014 moe(s)t zijn bereikt. Dit is 0,85%. Vervolgens berekenen we wat dit voor de huidige legislatuur betekent na 3 besparingsrondes en de groei startend vanaf 2012.

Dit scenario houdt een eerste opstap in van 180 miljoen euro in 2012 oplopend naar 207 miljoen euro in 2014; een gemiddelde jaarlijkse opstap van 194 miljoen euro in deze drie jaar (een stijging van 15,8%). Na deze extra versnelling tot 2014 wordt terug aangesloten met het oorspronkelijke groeipad van 8% jaarlijkse stijging. En ook met dit groeipad ligt de 1% binnen bereik rond 2020. Hierin moet in 2015 een extra bedrag van 131 miljoen euro worden geïnvesteerd, oplopend tot 192 miljoen euro in 2020. Dit komt ongeveer neer op een gemiddelde jaarlijkse opstap van 167 miljoen tot 2020.

Scenario 6: jaarlijkse groei van 8% naar de 1%-norm in 2020 met eerste herstel in 2011 en extra versnelling tot 2014

Scenario 6 leunt heel sterk aan bij scenario 5, maar gaat er van uit dat al in 2011 een eerste herstelbeweging wordt doorgevoerd, waardoor het percentage in 2011 op het niveau van 2010 blijft (0,71% in plaats van verder te zakken naar 0,68%). Daarna volgt een versnelde beweging tot 2014 om dan tot 2020 een jaarlijkse groei van 8% aan te houden. Voor deze berekening gaan we op dezelfde manier tewerk als in scenario 5.

Rekening houdend met de cijfers voor het BBPR kan berekend worden, wat de eerste herstelbeweging voor de noodzakelijke groei van de Vlaamse O&O-kredieten in 2011 betekent. Vervolgens houdt dit scenario een opstap in van 159 miljoen euro in 2012 oplopend naar 182 miljoen euro in 2014; een gemiddelde jaarlijkse opstap van 170 miljoen euro in deze drie jaar (een stijging van 13,3%). Na deze extra versnelling tot 2014 kan terug worden aangesloten met het oorspronkelijke groeipad van 8% jaarlijkse stijging. Net zoals in vorig scenario moet in 2015 een extra bedrag van 131 miljoen euro worden geïnvesteerd, oplopend tot 192 miljoen euro in 2020. Dit komt neer op een gemiddelde jaarlijkse opstap van 167 miljoen euro in tot 2020.

Conclusie scenario's:

De VRWI heeft een voorkeur voor scenario 6, waarbij de inspanningen evenwichtig worden verdeeld over alle legislaturen heen (8% groei), en waarbij ook voor de huidige legislatuur de versnelde groei voldoende gespreid is en haalbare jaarlijkse opstappen vereist van gemiddeld 170 miljoen euro.

1.5. Economische context

Er dient voorzichtig te worden omgesprongen met trends afgeleid uit kortetermijnevoluties. Het 'noemer' (BBRP)-effect is hier immers zeer groot. Volgens de HERMREG-prognose neemt het BBPR tot 2015 toe met ongeveer 4,5, inclusief inflatie. Dit cijfer werd gehanteerd in alle voorgaande scenario's. Periodes van mindere of meerdere economische groei hebben duidelijk een effect op de berekende O&O-intensiteit. Om het effect hiervan te illustreren, neemt de VRWI nog twee andere groeiprognoses op, die respectievelijk uitgaan van een sneller groeiende economie (5%) en een trager groeiende economie (3,5%).

Hieronder wordt de impact van deze groeiprognoses op enkele van de voorgestelde scenario's weergegeven. Telkens wordt de gemiddelde jaarlijkse opstap weergegeven.

scenario	deelscenario	gemiddelde jaarlijkse opstap (miljoen euro)		
		3,5%	4,5%	5%
Scenario 2	Lineair 2020	147	174	191
Scenario 3	Versnelde lineaire groei naar 2014	188	209	218
	Verdere lineaire groei vanaf 2014	127	156	178
Scenario 5	Versnelde lineaire groei naar 2014	194	194	194
	Verdere 8% groei vanaf 2014	147	167	181
Scenario 6	Versnelde lineaire groei naar 2014	170	170	170
	Verdere 8% groei vanaf 2014	147	167	181

1.6. Vrije beleidsruimte

Om een inschatting te maken van de budgettaire inspanning die nodig is om de verschillende groeipaden te realiseren, kan men deze inspanning het best vergelijken met de vrije beleidsruimte. De vrije beleidsruimte geeft aan over welke middelen de Vlaamse overheid beschikt om extra impulsen te voorzien bovenop het ongewijzigd beleid.

De meest recente raming van de vrije beleidsruimte voor de komende jaren van deze legislatuur (2012-2014) is gemaakt naar aanleiding van de meerjarenraming van april 2010. Hieruit blijkt dat de vrije beleidsruimte 227 miljoen euro bedraagt in 2012, 364 miljoen euro in 2013 en oploopt tot 450 miljoen euro in 2014.

Een deel van het groeipad valt onder de dynamiek van de uitgaven voor O&O bij ongewijzigd beleid. Per hypothese nemen we aan dat het gaat om 20 miljoen euro per jaar (komt overeen met de jaarlijkse inflatie). Dit betekent dat de vrije beleidsruimte die wordt ingenomen door het groeipad overeen komt met de bedragen uit de verschillende scenario's, telkens verminderd met 20 miljoen euro.

In de mate dat de jaarlijkse opstap om naar de 1% te komen lager is dan de vrije beleidsruimte betekent dit dat er ook nog voor andere initiatieven extra middelen kunnen ingezet worden zonder besparingen door te voeren.

De vrije beleidsruimte is in belangrijke mate afhankelijk van de economische groei. Indien de economische groei toeneemt, zal de vrije beleidsruimte toenemen in dezelfde mate als de ontvangsten. De evolutie van de Vlaamse overheidsuitgaven bij ongewijzigd beleid staat immers volledig los van de economische groei. De extra inkomsten omwille van een sterkere economische groei worden dus rechtstreeks vertaald naar een toename van de vrije beleidsruimte. Dit houdt in dat de relatieve inspanning die moet gebeuren verkleint naargelang de economische groei toeneemt. In absolute bedragen gaat het wel om een grotere jaarlijkse opstap, als aandeel van de vrije beleidsruimte neemt het aandeel af. Het omgekeerde is echter ook waar, een minder sterke economische groei zorgt ervoor dat de budgettaire inspanning relatief zwaarder wordt.

Onderstaande tabel geeft dit weer.

	2012	2013	2014
meerjarenraming april 2010	227	364	450
economische groei 4,5%	323	460	551
hogere economische groei (5%)	416	751	1.055
lagere economische groei (3,5%)	136	170	148

Ten slotte wordt hieronder de vrije beleidsruimte voor de jaren 2012-2014 vergeleken met de opstap in die jaren voor scenario 6 (in miljoen euro).

	2012	2013	2014
vrije beleidsruimte (4,5% groei)	223	460	551
opstap scenario 6 -20 miljoen euro ⁶	139	150	162

De VRWI merkt op dat voor het aandeel voor O&O binnen deze nettobeleidsruimte er een onderscheid dient gemaakt te worden tussen de middelen die nodig zijn om de – in de loop van de voorbije jaren – doorgevoerde besparingen te compenseren en de middelen die daadwerkelijk beschikbaar zijn om de verdere groei van de bestaande financieringskanalen te verwezenlijken, de reeds genomen beslissingen uit te voeren en eventuele nieuwe initiatieven op te starten.

⁶ Dynamiek O&O-uitgaven bij ongewijzigd beleid

2. VERANKEREN VAN INVESTERINGSPEIL

De vraag om advies van minister Ingrid Lieten informeert ook naar mogelijkheden voor het verankeren van dit investeringspeil/dit groeipad.

De VRWI ziet hier meerdere mogelijkheden:

- decreet;
- resolutie en/of motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement;
- beleidsplan op langere termijn.

2.1. Decreet

Decretaal verankeren van (de groei) van het investeringspeil voor O&O is een eerste mogelijkheid. Hierdoor wordt een zeker engagement en overtuiging vastgelegd over de grenzen van de legislaturen heen. Op Vlaams niveau kan de VRWI echter geen voorbeeld vinden van decreten waarin dergelijke groeipaden voor een volledig beleidsdomein zijn vastgelegd. Voorbeelden van groeipaden voor afzonderlijke begrotingslijnen zijn er wel binnen het beleidsdomein Onderwijs (bv. voor de academiseringsmiddelen, de PWO-middelen ...).

Op federaal niveau is wel een voorbeeld te vinden. Zo werd de 0,7% norm voor de investeringen in ontwikkelingshulp ingeschreven in de wetten op de Rijkscomptabiliteit. De programmawet van 24 december 2002, HOOFDSTUK 3. – Ontwikkelingssamenwerking - Art. 458. vult Artikel 10 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, aan met een 6°, luidend als volgt:

" 6° een solidariteitsnota, waarin de regering verduidelijkt welke maatregelen zij voorziet opdat, volgens een jaarlijks volgehouden stijging, de middelen die worden ingezet voor de Belgische officiële ontwikkelingshulp, in overeenstemming met de richtsnoeren van het Comité voor ontwikkelingshulp van de OESO, uiterlijk vanaf 2010 ten minste 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen zullen bedragen. "

2.2. Resolutie en/of motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement

Een tweede mogelijkheid wordt geboden in een resolutie, of in een motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement

In een resolutie doet het Vlaams Parlement aanbevelingen aan de Vlaamse Regering over maatregelen of beleidsopties die de regering zou moeten nemen. Een resolutie houdt geen verplichtingen in voor de Vlaamse Regering, maar heeft wel politiek gezag.

In een motie van aanbeveling kan het Vlaams Parlement eveneens aanbevelingen doen aan de Vlaamse Regering over maatregelen of beleidsopties die de regering zou moeten nemen, maar een motie volgt op een debat over een regeringsnota. Een resolutie daarentegen staat op zichzelf.

Het streefdoel van de 1%-norm werd trouwens al vastgelegd in:

- De “met redenen omklede motie tot besluit van de op 7 oktober 2010 door mevrouw Fientje Moerman en de heer Frank Creyelman in commissie gehouden interpellaties tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, respectievelijk over de afbouw van de investeringen in onderzoek en innovatie, en over het pleidooi van de vijf Vlaamse rectoren voor meer investeringen in onderzoek en innovatie” van 11 oktober 2010;
- Motie van aanbeveling tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Innovatie 2010-2011 van 23 december 2010

Ook de krachtlijnen voor de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen werden vastgelegd in een motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement in juli 2010. Dit voorbeeld toont ook aan dat een motie van aanbeveling ook legislatuuroverschrijdend politiek gezag kan hebben. Een voorbeeld van resolutie die legislatuuroverschrijdend politiek gezag heeft is deze van 1999 over de uitgangspunten voor een staatsvorming.

In principe moet de bevoegde minister jaarlijks in haar/zijn beleidsbrief aan het Vlaams Parlement rapporteren over de opvolging die zij/hij hieraan geeft.

2.3. Beleidsplan

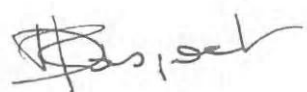
Een derde mogelijkheid, die evenwel verder gaat dan het louter vastleggen van het investeringspeil, is het uitwerken van een beleidsplan op langere termijn voor het beleidsdomein wetenschap en innovatie. Voorbeelden hiervan zijn het Mobiliteitsplan, het Strategisch Plan Duurzame Ontwikkeling ...

Hierin wordt op hoofdlijnen de besteding van de middelen vastgelegd, op basis van een strategisch meerjarenplan voor wetenschap en innovatie met het doel de 1%-doelstelling in 2020 te bereiken. Dit beleidsplan houdt rekening met een evenwichtige uitbouw van het wetenschaps- en innovatiepotentieel en de door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement vastgelegde en vast te leggen prioriteiten. De VRWI wil hiertoe zijn bijdrage leveren via het tweede deeladvies.

3. ALGEMEEN BESLUIT

De VRWI heeft een voorkeur voor scenario 6, waarbij de inspanningen evenwichtig worden verdeeld over alle legislaturen heen (8% groei), en waarbij ook voor de huidige legislatuur de versnelde groei voldoende gespreid is en haalbare jaarlijkse opstappen vereist van gemiddeld 170 miljoen euro.

De VRWI is absoluut voorstander van het verankeren van dit groeipad, en dit via een decreet. De voltallige Vlaamse Regering moet immers achter dit groeipad naar de 1%-norm staan, te meer daar deze raakt aan verschillende beleidsdomeinen, zoals onderwijs, wetenschap, innovatie en economie.

Danielle Raspoet
Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

